

20 oktober 2022

Till:

Kommunstyrelsen

För kännedom

Kommunfullmäktige

Riktade statsbidrag

Revisorerna i Falköpings har i sin risk- och väsentlighetsanalys identifierat behov av att granska barn- och utbildningsnämnden och socialnämndens arbete med riktade statsbidrag. Syftet med granskningen har varit att bedöma om barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden i Falköpings kommun säkerställer att de riktade statsbidragen hanteras på ett ändamålsenligt sätt och med en god intern kontroll, samt att bidragen redovisas på ett rättvisande sätt.

Som ett resultat av granskningen av hantering och redovisning av riktade statsbidrag har vi sammanställt våra väsentligaste rekommendationer som härmed delges kommunstyrelsen.

Rekommendationer:

- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att verka för att det finns en gemensam riktlinje för hela kommunen om hur riktade statsbidrag bör redovisas i den ekonomiska redovisningen. Barn- och utbildningsnämnden bör överväga om en specifik riktlinje för riktade statsbidrag bör införas.
- Kommunstyrelsen bör överväga vilka skäl som kan leda till att ett bidrag bör sökas. Fokus för att söka riktade statsbidrag bör vara att bidraget ska kunna ge nämndernas verksamhet nytta i ett mer långsiktigt perspektiv.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att se till att det på kommunövergripande nivå såväl som för de nämnder som hanterar riktade statsbidrag finns riktlinjer för beredning, beslut och uppföljning.
- För att minska på administration och underlätta uppföljning av ställningen i ett enskilt projekt rekommenderas kommunstyrelsen utveckla den ekonomiska redovisningen för riktade statsbidrag. Detta bör också underlätta kommunstyrelsens uppföljning av kommunens totala ekonomi samt ge en ökad säkerhet i redovisningen.
- Kommunstyrelsen och nämnderna rekommenderas tydliggöra när ett riktat statsbidrag ska tas med i nämndens budget. Det bör tydliggöras vilka parametrar som avgör om ett bidrag ska räknas in i budgeten eller inte.
- Nämnderna rekommenderas fortsätta arbeta med värdering av vilka statsbidrag som bör sökas samt vinnlägga sig om att kunna dra nytta av effekterna över tid.

Slutsatsen av granskningen är att nämnderna bedöms till stor del hantera de riktade statsbidragen på ett ändamålsenligt sätt och med god intern styrning och kontroll.

För kommunens revisorer,

Lars Elinderson, ordf. kommunrevisionen

Hantering och redovisning av riktade statsbidrag

Falköping kommun

Oktober 2022

Innehåll

Innehåll	1
Sammanfattning	2
1. Inledning	5
2. Granskningsresultat	7

Sammanfattning

Deloitte AB har av de förtroendevalda revisorerna i Falköping fått uppdraget att genomföra en granskning av hantering och redovisning av riktade statsbidrag. Syftet med granskning är att se om det finns åtgärder som borde vidtas av kommunstyrelsen eller nämnder och förvaltningar.

Revisionsfråga

Har barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden säkerställt att de riktade statsbidragen hanteras på ett ändamålsenligt sätt och med en god intern styrning och kontroll. Har nämnderna säkerställt att bidragen redovisas på ett rättvisande sätt samt att de använts till det avsedda ändamålet.

Svar på revisionsfråga

Nämnderna bedöms till stor del hantera de riktade statsbidragen på ett ändamålsenligt sätt och med god intern styrning och kontroll. Nämnderna strävar efter att använda bidragen till avsett ändamål men pga. bidragens utformning och krav upplevs det som svårt att kunna genomföra verksamhet inom bidragets tidsramar.

Kommunstyrelsen och nämnderna bör överväga om det alltid är i kommunens intresse att söka samtliga riktade statsbidrag. För att få långsiktiga effekter av bidraget är det av vikt att förvaltningens ordinarie personal kan medverka i projekten i största möjliga mån. Nämndernas budget bör inte baseras på tillfälliga intäkter från riktade statsbidrag.

Det finns utvecklingsmöjligheter vad gäller den ekonomiska redovisningen för att minska administrationen kring redovisningen av bidragen. Vår uppfattning är att bidragen redovisas på ett korrekt sätt men pga. ekonomisystemets bristande rapportfunktionalitet är det svårt belägga fullt ut.

lakttagelser

- Så långt vi kan bedöma har nämnderna ett arbetssätt som gör att nämnderna finner de bidrag som går att söka inom resp. nämnds verksamhetsområde.
- För att få en likformig hantering av riktade statsbidrag kan det vara en fördel att det finns en gemensam riktlinje kring hur dessa bör hanteras framför allt ur ett redovisningsmässigt perspektiv.
- Inriktningen att söka alla riktade statsbidrag kan leda till att vissa bidrag inte kan användas i verksamheten. Inriktningen att söka alla bidrag kan leda till att återbetalning av bidraget behöver göras vilket också belastar administrationen och leder till frågor från intressenter.
- Nämnderna och förvaltningarna har en struktur kring hur arbetet med bevakning, beredning och uppföljning lagts upp. Noteras bör dock att socialnämnden har rutiner för arbetet med riktade statsbidrag men inte barn- och utbildningsnämnden.
- Båda nämnderna har en tydlig bild av hur man söker tillgängliga bidrag och vilka beslut som krävs för att göra detta. Nämnderna får återsäkring och ordföranden i resp. nämnd har uttryckt att de känner sig nöjda med den rapportering de får.
- På en övergripande kommunal nivå finns inte några riktlinjer kring hantering eller ekonomisk redovisning av riktade statsbidrag.

- Pga. att de riktade statsbidragen ofta är nischade eller har kort tid för genomförande medför detta att det kan vara utmanande hitta en bra struktur för uppföljningen.
- Nuvarande ekonomisystem har begränsningar i rapportfunktionalitet, dvs. det är svårt för kommunen bygga egna rapporter. Detta har lett till att det av redovisningen, även för kommunens medarbetare, är svårt att direkt se intäkter och kostnader för ett enskilt projekt.
- Det finns idag inte en skarp skiljelinje mellan när ett bidrag tas med i nämndens budget eller inte. Detta gör att tillämpningen uppfattas som något godtycklig vilket kan skapa en brist på tydlighet.
- I dagsläget är det svårt dra definitiva slutsatser kring om redovisningen fullt ut följer RKR 2. Utifrån de diskussioner som varit är vår uppfattning den att kommunen förefaller följa RKR 2 men det är svårt se tydligt i den ekonomiska redovisningen.

Rekommendationer

- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att verka för att det finns en gemensam riktlinje för hela kommunen om hur riktade statsbidrag bör redovisas i den ekonomiska redovisningen. Barn- och utbildningsnämnden bör överväga om den specifik riktlinje för riktade statsbidrag bör införas.
- Kommunstyrelsen bör överväga vilka skäl som kan leda till att ett bidrag bör sökas. Fokus för att söka riktade statsbidrag bör vara att bidraget ska kunna ge nämndernas verksamhet nytta i ett mer långsiktigt perspektiv.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att se till att det på kommunövergripande nivå såväl som för de nämnder som hanterar riktade statsbidrag finns riktlinjer för beredning, beslut och uppföljning.
- Nämnderna rekommenderas fortsätta arbeta med värdering av vilka statsbidrag som bör sökas samt att vinnlägga sig om att kunna dra nytta av effekterna över tid.
- För att minska på administration och underlätta uppföljning av ställningen i ett enskilt projekt rekommenderas kommunstyrelsen utveckla den ekonomiska redovisningen för riktade statsbidrag. Detta bör också underlätta kommunstyrelsens uppföljning av kommunens totala ekonomi samt ge en ökad säkerhet i redovisningen.
- Kommunstyrelsen och nämnderna rekommenderas tydliggöra när ett riktat statsbidrag ska tas med i nämndens budget. Det bör tydliggöras vilka parametrar som avgör om ett bidrag ska räknas in i budgeten eller inte.

1. Inledning

Bakgrund

Den verksamhet som bedrivs av kommuner finansieras huvudsakligen genom det kommunala skatteuttaget som regleras i kommunallagens 2 kap 5 §. En betydande del av finansieringen sker idag också via statsbidrag. Statsbidragen kan vara generella och räknas då fram baserat på exempelvis invånarantal och åldersstruktur. En stor del kan även vara så kallade riktade statsbidrag, dessa är då ofta tidsbegränsade och knutna till en viss prestation eller åtgärd från kommunernas sida.

Riktade ekonomiska bidrag är ett av många sätt att styra verksamheter i en specifik riktning och de används för att påverka hur huvudmännen (kommunen) gör prioriteringar inom sina verksamheter. Genom förstärkta ekonomiska resurser kan bidragen hjälpa till att skapa bättre förutsättningar för utveckling, lärande och goda resultat för verksamheternas huvudsakliga målgrupper. Den stora omfattningen av bidrag för olika verksamheter ställer dock höga krav på kommunen i form av rutiner, strukturer och kompetens för att hantera bidragen, från identifiering av möjliga bidrag att söka till redovisning och uppföljning av att bidragen används på ett effektivt sätt och till det de är avsedda till.

Revisorerna i Falköpings kommun har därför i sin risk- och väsentlighetsanalys identifierat behov av att granska barn- och utbildningsnämnden och socialnämndens arbete med riktade statsbidrag. Syftet med granskningen är att bedöma om barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden i Falköpings kommun säkerställer att de riktade statsbidragen hanteras på ett

ändamålsenligt sätt och med en god intern kontroll, samt att bidragen redovisas på ett rättvisande sätt.

Syfte och avgränsning

Granskningen avser barn- och utbildningsnämnden och socialnämndens hantering av riktade statsbidrag. Granskningen avgränsades till att omfatta riktade statsbidrag där kommunen fått tilldelning under 2021 och 2022.

Revisionsfråga

Har barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden säkerställt att de riktade statsbidragen hanteras på ett ändamålsenligt sätt och med en god intern styrning och kontroll. Har nämnderna säkerställt att bidragen redovisas på ett rättvisande sätt samt att de använts till det avsedda ändamålet.

Underliggande frågeställningar

- Hur arbetar nämnderna med att finna och söka bidrag?
- Finns det tydliga styrdokument och riktlinjer avseende riktade statsbidrag? Har det tydliggjorts vilka riktade statsbidrag som bör sökas, prioritering av bidrag att söka?
- Är organisation, ansvar och befogenheter för bevakning, beredning, uppföljning av riktade statsbidrag tydlig och ändamålsenlig?
- Finns ändamålsenliga arbetssätt och rutiner för hanteringen av riktade statsbidrag (*från bevakning till återrapportering till bidragsgivare*)?
- Följer nämnderna upp att bidragen används till det bidragen är avsedda till enligt bidragsvillkoren? Är nämndernas analys av om

bidragen gav de avsedda effekterna på kommunnivå, nämndnivå och verksamhetsnivå ändamålsenlig?

- Redovisar kommunen riktade statsbidrag i enlighet med bidragsvillkoren och god redovisningssed. Ger kommunens redovisningsmodell för riktade bidrag möjligheter till en god uppföljning?

Metod och granskningsinriktning

Granskningen genomfördes genom intervjuer med utvalda nyckelpersoner (*politiker och tjänstemän*), dokumentstudier samt stickprov av några utvalda riktade statsbidrag inkl. den ekonomiska redovisningen.

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier men kompletteras genom kontakter med berörda befattningshavare;

- Magnus Schedin, socialchef
- Eva Olofsson, biträdande socialchef
- Viktoria Olander, ekonom
- Sture Olsson, socialnämndens ordförande
- Karina Bronell, skolchef
- Eva Dahlgren, barn och utbildningsnämndens ordförande
- Jens Sjöstrand, förvaltningsekonom
- Magnus Fleischer, ekonomichef
- Elin Stål Tingbratt, redovisningsansvarig
- Christoffer Eriksson, controller

Granskningen har delats in i följande sju faser:

- Planering av intervjuer.
- Samla fakta/underlag genom intervjuer och dokumentgranskning.
- Genomgång, sammanställning och analys av insamlat material. Vid behov komplettering med mer material.
- Framtagning av viktiga iakttagelser och rekommendationer samt svar på revisionsfråga.
- Rapportskrivning inkl. sakavstämning.

- Presentation av granskning till revisorer.
- Godkänd rapport skickas till berörda nämnder och revisorer.

Revisionskriterier

Kommunallagen (2017:725), förordningar gällande statsbidrag inom nämndernas ansvarsområden, Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, rådet för kommunal redovisnings rekommendationer samt tillämpbara styrdokument och beslut gällande riktade statsbidrag.

Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Deloitte:s interna kvalitetssäkringssystem samt genom faktakontroll av berörda nämnder.

2. Granskningsresultat

Hur arbetar nämnderna med att finna och söka bidrag?

Inom socialnämndens område har förvaltningen ansvar för att bevaka vilka statsbidrag och övriga medel som finns inom respektive område samt att bedöma om bidragen är lämpliga för nämndens verksamhet. Förvaltningen har också det övergripande ansvaret för riktade statsbidrag. Information om de statsbidrag som finns att söka kommer vanligen till förvaltningens funktionsbrevlåda. En nämndsekreterare bevakar funktionsbrevlådan och skickar information om aktuella statsbidrag till förvaltningschef, biträdande förvaltningschef, ekonomer och berörda verksamhetschefer.

Beslut om att ansöka om statsbidrag följer nämndens delegationsordning. Statsbidrag söks i huvudsak genom Socialstyrelsens e-tjänst. I förekommande fall kan statsbidrag även rekvideras av Kammarkollegiet och kommunalförbund mm.

Statsbidrag ska endast sökas om det är troligt att nämnden kommer att beviljas medlen och om nämnden ser ett behov av utveckling inom områden för statsbidraget. Dock har nämnden/förvaltningen de senaste åren pga. en politisk prioritering sökt alla bidrag. Detta har lett till att vissa återbetalningar av medel behövt göras.

Inom barn och utbildningsnämndens område använder sig förvaltningen av statsbidragskalendern för att hitta tillgängliga statsbidrag. Statsbidragen finns framför allt att söka via Skolverkets hemsida och statsbidragskalendern. Med kalendern är det möjligt att löpande notera vilka nya statsbidrag som finns tillgängliga (1 år framåt i tiden).

Barn och utbildningsnämnden söker i princip alla de riktade statsbidrag som de har rätt att söka. Undantag görs om bidraget som finns inte är möjligt genomföra rent verksamhetsmässigt. Detta inträffar enligt nämnden dock endast i undantagsfall, regeln är att söka alla bidrag. De bidrag som finns att söka är ofta nischade och redovisas mot Skolverket.

Slutsats

Så långt vi kan bedöma har nämnderna ett arbetssätt som gör att nämnderna finner de bidrag som går att söka inom resp. nämnds verksamhetsområde.

Finns det tydliga styrdokument och riktlinjer avseende riktade statsbidrag?

Falköpings kommun har inte några specifika riktlinjer för riktade statsbidrag eller rekommendationer för redovisningen av detta. Ekonomiavdelningen har påbörjat ett arbete med riktlinjer men detta har inte slutförts ännu.

Inom socialnämndens område finns tydliga styrdokument och rutiner som preciserar hur bevakningen och ansökan av statsbidrag ska gå till. Utöver detta tydliggör styrdokumenterna hur bokföringen och den ekonomiska redovisningen av riktade statsbidrag ska gå till. Delegationsordningen hanterar dock inte specifikt vem som får söka eller besluta om statsbidrag. För vissa bidrag fattas beslutet om att söka i nämnd medan det för andra bidrag kan fattas på enhetsnivå. Vilken nivå som ska fatta beslutet beror främst på bidragets natur och omfattning.

Inom barn- och utbildningsnämndens område finns ingen policy när det kommer till att hantera riktade statsbidrag. Bidragen är ofta nischade samt söks och redovisas mot Skolverket som har specifika krav på redovisningen.

Slutsats

För att få en likformig hantering av statsbidrag kan det vara en fördel att det finns en gemensam riktlinje kring hur dessa bör hanteras framför allt ur ett redovisningsmässigt perspektiv. Då Falköpings kommun kommer byta ekonomisystem anser vi att det är ett bra läge att beakta även riktade statsbidrag och hur dessa bör hanteras i den ekonomiska redovisningen.

Rekommendation

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att verka för att det finns en gemensam riktlinje för hela kommunen om hur riktade statsbidrag bör redovisas framför allt vad gäller den ekonomiska redovisningen. Barn- och utbildningsnämnden bör överväga om en specifik riktlinje för riktade statsbidrag bör införas.

Har det tydliggjorts vilka riktade statsbidrag som bör sökas, prioritering av bidrag att söka?

Socialnämnden söker i princip alla bidrag som är möjliga att söka, detta på grund av politiska prioriteringar. Dock har nämnden och förvaltningen inställningen att bidragen endast bör sökas om det är troligt att nämnden kommer att beviljas medlen och om nämnden ser ett behov av utveckling inom området som statsbidraget gäller. Vilka bidrag som söks är en fråga för socialnämnden att besluta om. Nämnden får en särskild redovisning av statsbidrag en gång per år och som en del i den ekonomiska redovisningen per tertial. I tertialrapporten finns dock inte statsbidragen särskilt redovisade. Under 2021 skedde flera redovisningar pga. politisk efterfrågan. I dessa avstämning var tredje månad från förvaltningen. Förvaltningen har att arbeta efter ett inriktningsbeslut fattat av ledningsgruppen.

Noterbart är att nämnden ibland behövt återbetala medel till bidragsgivaren då verksamhet inte kunnat genomföras inom bidragets ram. Detta pga. kort ledtid och att vissa bidrag har mycket specifika krav. Förvaltningen och nämndens uppfattning är att detta medför en ryckighet i styrningen som är svår hantera.

Inom barn- och utbildningsnämnden söks i princip alla de riktade statsbidrag som de har rätt till att söka. Undantag från denna regel görs om det rent verksamhetsmässigt inte skulle vara möjligt att söka och hantera bidraget. Det är däremot väldigt få tillfällen då de inte söker samtliga bidrag som finns tillgängliga. Även här upplevs att de riktade statsbidragen medför en ryckighet i styrningen som är svår hantera.

Slutsats

Riktade statsbidrag kan vara en bra källa att få medel för att bedriva utvecklingsprojekt, göra extrainsatser i verksamheten m.m. Dock kan inriktningen att söka alla bidrag leda till att vissa bidrag inte kan användas i verksamheten. Anledningen till detta kan vara att verksamheten inte kan

genomföra nödvändiga åtgärder inom tidsramen för bidraget, att det inte finns tillgänglig personal eller att kraven är så specifika att det är svårt kunna använda bidraget i verksamheten. Inriktningen att söka alla bidrag kan leda till att återbetalning behöver göras vilket också belastar administrationen och leder till frågor från intressenter.

Vi anser därför att det ibland kan finnas skäl att inte söka ett bidrag då kraven för att kunna använda medlen är väldigt specifika eller då tiden för att använda medlen är kort. För att få effekt av de riktade statsbidragen är det av vikt att de kan bli till nytta för nämndens verksamhet även i ett mer långsiktigt perspektiv.

Rekommendation

Kommunstyrelsen bör överväga vilka skäl som kan leda till att ett bidrag bör sökas. Fokus för att söka riktade statsbidrag bör vara att bidraget ska kunna ge nämndernas verksamhet nytta även i ett mer långsiktigt perspektiv. Att söka bidrag som sedan måste återbetalas i hög grad riskerar att bli en "falsk ekonomi". Det kan också leda till påfrestningar vad gäller personalförsörjning samt leda till viss ökad administration.

Är organisation, ansvar och befogenheter för bevakning, beredning, uppföljning av riktade statsbidrag tydlig och ändamålsenlig?

Inom socialnämndens område har förvaltningen ansvar för att bevaka vilka statsbidrag och övriga medel som finns inom respektive område samt att bedöma om bidragen är lämpliga för nämndens verksamhet. Bevakningen sker i huvudsak genom förvaltningen ledningsgrupp, där förvaltningschef och biträdande förvaltningschef bevakar större statsbidrag som omfattar flera verksamheter medan verksamhetscheferna bevakar de statsbidrag som finns på deras respektive område. Statsbidrag inom nämndens område beviljas huvudsakligen av Socialstyrelsen, Migrationsverket och kommunalförbunden. Noterbart är dock att det finns en politisk inriktning som anger att alla bidrag ska sökas.

Ekonom på förvaltningen är utsedd till ombud i Socialstyrelsens e-tjänst och kan genomföra en ansökan om statsbidrag. Ekonomen är också ansvarig för att rekvirera medel från andra aktörer, samt se till att medel redovisas på rätt konto/projekt.

I samband med ansökan utses en ansvarig person för det enskilda statsbidraget. Denna person fungerar som kontaktperson för frågor om statsbidraget och är ansvarig för återredovisningen/återrapportering. Det är viktigt att säkerställa att rätt person är angiven i ansökan, så att information om statsbidrag och ev. återredovisning kommer till rätt person. Kontaktperson är ansvarig för att lämna information om statsbidraget och återrapporteringen till biträdande socialchef inför den årliga redovisningen till nämnden.

Biträdande socialchef ofta den som håller i verksamhetsredovisningen och ansvarar för att samla in uppgifter från verksamheten. Detta kan ske i form av enkät för teknik/kvalitet där uppgifter om uppgifter om trygghetskameror, wifi etc. efterfrågades. Ibland har förvaltningen behövt använda ad-hoc lösningar kring redovisning och uppföljning då bidragen ibland har varit smala, ibland

breda. Förvaltningen laddar ned informationsblad om vilka regler som gäller för det enskilda bidraget och utgår från detta.

Inom barn- och utbildningsnämndens område beslutar skolchefen om vilka bidrag som ska sökas samt är av Skolverket utsedd som högsta ansvarig för hantering av bidragen inom Falköpings kommun. Utöver detta delar skolchefen ut behörigheter till olika nivåer av organisationen som får vara delaktiga i den löpande processen (det kan exempelvis vara lärare eller rektorer). De behörigheter som delas ut till personalen omfattar även det administrativa arbetet. Processen är hierarkisk, dvs. den överordnade nivå anger för den underordnade vad som ska göras och återrapporteras. För vissa bidrag, som tex kompetensutveckling, har personalen fått anmäla intresse av att delta i vidareutbildning. Detta medför att processen för att bereda och följa upp riktade statsbidrag skiljer sig åt utifrån bidragets karaktär.

Slutsats

Vår slutsats är att nämnderna och förvaltningarna har en struktur och en tanke kring hur de har lagt upp arbetet med bevakning, beredning och uppföljning. Denna struktur speglar sig dock inte alltid i beslutade dokument, men det finns inom socialnämnden riktlinjer för arbetet med riktade statsbidrag. Inom barn och utbildningsnämnden finns inte någon beslutad riktlinje.

För båda förvaltningarna är det tydligt var information kring tillgängliga bidrag finns, hur de ska söka och att det krävs ett beslut på lämplig nivå inom förvaltning/nämnd. Nämnderna får återrapportering och ordföranden i resp. nämnd har uttryckt att de känner sig nöjda med den rapportering de får. Nämnderna anser att de har möjlighet ställa frågor och att det finns möjlighet till diskussion kring ämnet.

På en övergripande kommunal nivå finns det inte några riktlinjer kring hantering eller redovisning av riktade statsbidrag.

Rekommendation

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att se till att det på kommunövergripande nivå såväl som för de nämnder som hanterar riktade statsbidrag finns riktlinjer för beredning, beslut och uppföljning. Det bör också finnas en enhetlig riktlinje för hur projekt finansierade av riktade statsbidrag ska redovisas i kommunens ekonomiska redovisning.

Följer nämnderna upp att bidragen används till det bidragen är avsedda till enligt bidragsvillkoren? Är nämndernas analys av om bidragen gav de avsedda effekterna på kommunnivå, nämndnivå och verksamhetsnivå ändamålsenlig?

Inom socialnämndens område utses en person (chef/verksamhetsansvarig/ekonom) som ansvarig i samband med ansökan. Detta ansvar omfattar även den ekonomiska redovisningen samt att redovisa vad statsbidraget använts till. Förvaltningens ekonomer kan bistå i den del som handlar om ekonomisk redovisning och bokföring. Redovisningar av statsbidrag i form av dokument och ärenden ska diarieföras i systemet Ciceron. Handlingar lämnas till nämndsekreterare för diarieföring.

Redovisning av hur riktade statsbidrag använts lämnas till nämnden en gång per år. Detta sker när redovisning till bidragsgivaren skett. Nämnden får dock fler redovisningar då mer omfattande statsbidrag tas upp i samband med redovisningar av ekonomi till nämnden. Den årliga redovisningen ska innehålla uppgifter om hur stor del av statsbidraget som använts, vad det använts till samt ev. återbetalning av medel. Ansvarig för beredning av ärendet är biträdande förvaltningschef tillsammans med ekonom.

En övergripande synpunkt som framförs är att de riktade bidragen ofta är väldigt nischade och ibland kort genomförandetid vilket ger en "ryckig" styrning som nämnden inte upplever gynnar dem. Det blir också en personalfråga då man inte vill anställa och avskeda personal enbart för att genomföra ett projekt. Om så vore fallet skulle förvaltningen tappa kompetens och bidraget skulle inte ge några långvariga effekter i nämndens verksamhet.

Inom barn och utbildningsnämndens område görs uppföljningar och effektmätningar där det är möjligt mäta detta. Uppgifter samordnas också löpande via tex administratörer på skolor som får fylla i enkäter etc. Förutom förvaltningens personal analyserar barn- och utbildningsförvaltningens

utvecklingsstrateg också bidragens effekter på/för verksamheten. All information kring arbetet med ett riktat statsbidrag samlas i en digital portal. Ansökan, redovisning, beslut och resultatrapportering finns i portalen. Barn- och utbildningsnämnden uppger att de är noga med att mäta alla kostnader för ett visst projekt samt att klarlägga vilka ev. andra områden inom nämndens område som kan påverkas om ett projekt genomförs. Vid förvaltningens budgetdagar diskuteras frågor kring ekonomi samt även frågor kring riktade statsbidrag.

Rapporter kring måluppfyllelse och ekonomi skickas ut till nämnden inför varje nämndsgenomgång. Rapporten hanterar inte specifikt statsbidrag men i dessa rapporter tydliggörs det även vilka ändamål bidraget använts till. Dessa rapporter skickas ut månadsvis och kompletteras med en mer djupgående rapport vart fjärde månad.

En övergripande synpunkt är att de riktade bidragen ofta är nischade och ibland har kort genomförandetid. Detta är inte alltid positivt för förvaltningen eller nämnden då det leder till en ryckighet i styrningen.

Slutsats

De riktade statsbidragen är ofta nischade, har ibland kort genomförandetid vilket medför att det kan vara utmanande hitta en bra struktur för uppföljningen. Dvs. pga. variationen svårt finna en lösning som passar alla former av bidrag. Utifrån den information vi fått så bedömer vi att förvaltningarna vinnlägger sig om att följa upp bidragen samt att nämnderna får tillräcklig information. För att få mer långvariga effekter i verksamheten är det av vikt med en god planering av genomförande och hur nämnden ska dra nytta av effekterna av statsbidraget över tid. Att söka alla bidrag behöver inte alltid vara det bästa alternativet.

Rekommendation

Kommunstyrelsen bör överväga att införa en gemensam riktlinje för riktade statsbidrag. Nämnderna rekommenderas fortsätta arbeta med värdering av vilka statsbidrag som bör sökas samt att vinnlägga sig om att kunna dra nytta av effekterna av statsbidraget över tid.

Redovisar kommunen riktade statsbidrag i enlighet med bidragsvillkoren och god redovisningssed. Ger kommunens redovisningsmodell för riktade bidrag möjligheter till en god uppföljning?

Enligt rådet för kommunal redovisnings skrift intäktsredovisning av statsbidrag ska klassificeringen av statsbidrag styras av om bidraget innehåller villkor utifrån definitionen i RKR R2 Intäkter. Om ett bidrag inte är förenat med villkor så klassificeras bidraget som generellt. För dessa bidrag återfinns inte något villkor i form av återbetalningskrav. Bidragen klassificeras utifrån detta som ett generellt bidrag i externredovisningen.

Enligt RKR R2 Intäkter ska ett statsbidrag som innehåller en restriktion om att bidrag får användas under flera redovisningsperioder, periodiseras enligt följande, efter det att intäktskriterierna är uppfyllda. Om bidraget eller kostnadsersättningen avser två eller flera redovisningsperioder, men det inte framgår hur mycket av bidraget eller kostnadsersättningen som avser respektive period, ska bidraget periodiseras med jämn fördelning. Denna periodisering ska ske fr.o.m. den tidpunkt då bidraget enligt restriktionerna får börja intäktsredovisas t.o.m. den tidpunkt då hela bidraget ska vara intäktsredovisat.

Inom socialnämndens område är inriktningen att bokföringen av respektive statsbidrag sker i enlighet med instruktioner från ekonomiavdelningen och i enlighet med gällande redovisningsregler. I förvaltningens egen redovisning ges varje statsbidrag en unik identifiering, t ex projektnummer, så att det är möjligt att följa såväl intäkter samt utgifter kopplade till statsbidraget. Att rätt identifiering används gör att förvaltningen kan säkerställa att statsbidrag används korrekt. Samt underlättar redovisningen både mot bidragsgivaren och till nämnden. Förvaltningen har också en uppföljning av de riktade statsbidragens intäkter och kostnader i en sidordnad Excel-fil. Om nämnden

får ett beslut om att bidraget beviljas tas bidraget upp som en intäkt. Sedan görs periodisering vid tertialrapport/årsredovisning.

I samband med att nämnden ansöker om ett statsbidrag ska nämnden och ekonomiavdelningen om det inte följer av gällande redovisningsregler ta ställning till hur statsbidraget ska hanteras i förhållande till budgeten. De riktade statsbidragen går ofta inte in i ordinarie budget då nämnden inte vill basera sin ekonomi på detta.

I vissa fall kan det dock vara lämpligt att statsbidraget ingår i budgeten, medan det i andra fall är lämpligt att hantera statsbidraget utanför budgeten. Hanteringen av statsbidrag i förhållande till budgeten måste ske i förhållande till instruktioner från ekonomiavdelningen, som ger instruktioner kring bokföring, periodisering och påverkan på budgetram.

Inom barn- och utbildningsnämndens område redovisas intäkter centralt men kostnaderna redovisas per verksamhetsenhet. Intäkter från riktade statsbidrag periodiseras utifrån kostnad och förbrukning av medel. Om det anses säkert att bidraget kommer betalas ut tas det med i den ekonomiska redovisningen direkt. Detta då bidraget ofta är medräknat i budgeten. Om det är riktade statsbidrag av mindre omfattning så inkluderas detta i den ekonomiska redovisningen när medlen betalats ut. Medel för riktade statsbidrag av mindre omfattning tas inte med i totalbudgeten.

När beslut om bidraget tagits av bidragsgivaren och medlen betalats ut bokas de upp som intäkt. Utifrån förbrukning (dvs. när kostnad uppstår) görs en periodisering av bidraget för att det ska hamna på rätt år/period i bokföringen. Medel som inte förbrukas i projektet hanteras enligt reglerna för bidraget.

Slutsats

Nuvarande ekonomisystem har begränsningar i rapportfunktionalitet, dvs. det är svårt för kommunen bygga egna rapporter. Detta har lett till att det av redovisningen är svårt att direkt se intäkter och kostnader för ett enskilt projekt. Den projektredovisning som görs är tämligen svårtillgänglig även för kommunen själv. Det görs periodiseringar löpande av ekonomiavdelningen men detta utifrån nämndernas/förvaltningarnas material. Om man inte har tillgång till tex. socialförvaltningens Excel-fil blir det svårt dra slutsatser kring vilka kostnader som lagts i projektet. Kostnaderna som läggs i ett enskilt projekt blir också den intäkt som förvaltningen/nämnden kan redovisa. Vad gäller den ekonomiska redovisningen och uppföljningen av enskilda projekt så har kommunstyrelsen utvecklingsmöjligheter. I samband med bytet av ekonomisystem bör redovisning av riktade statsbidrag utvecklas så att det går att följa projektens/beslutens kostnader och intäktsavräkning för de enskilda projekten. En sådan rapport bör också minska den tid som förvaltningen behöver lägga på att administrera ekonomiska uppföljningar. Dels underlättar det för ekonomiavdelningen samt förvaltning/nämnd att bilda sig en uppfattning om vad som förbrukats samt om redovisningen av intäkt blir fullt ut rättvisande.

Om medel från riktade statsbidrag tas med i budgeten skiljer sig också åt. Vi har inte kunnat notera någon skarp skiljelinje när ett bidrag tas med i nämndens budget eller inte. Detta gör att tillämpningen uppfattas som något godtycklig vilket kan skapa en brist på tydlighet. Det kan också medföra att nämndens budget påverkas om ett bidrag inte skulle tilldelas kommunen av bidragsgivaren.

I dagsläget är det svårt dra definitiva slutsatser kring om redovisningen fullt ut följer RKR 2. Utifrån de diskussioner som varit är vår uppfattning den att kommunen förefaller följa RKR 2 men det är svårt se tydligt i den ekonomiska redovisningen.

Rekommendation

Kommunstyrelsen rekommenderas utveckla den ekonomiska redovisningen för riktade statsbidrag. Detta i syfte att minska på administration och underlätta uppföljningen av ställningen i ett enskilt projekt. Detta bedöms också underlätta kommunstyrelsens uppföljning av kommunens totala ekonomi samt ge en ökad säkerhet i redovisningen.

Kommunstyrelsen och nämnderna rekommenderas tydliggöra när ett riktat statsbidrag ska tas med i nämndens budget. Vilka parametrar bör vara avgörande för om ett bidrag ska räknas in i budget och när det inte bör räknas in.

Finns ändamålsenliga arbetssätt och rutiner för hanteringen av riktade statsbidrag (från bevakning till återrapportering till bidragsgivare)?

Utifrån de diskussioner vi haft samt att det finns ett begränsat antal bidragsgivare som har väl strukturerade system är vår slutsats att det finns ett till stor del ändamålsenligt arbetssätt och rutiner för hanteringen av riktade statsbidrag. Dock finns det utmaningar för förvaltningarna då de riktade statsbidragen ofta är nischade vilket gör att det svårt ha en fullt ut enhetlig modell för uppföljning av det enskilda bidragets effekter. Detta då kraven från bidragsgivaren kan variera mycket. Den ekonomiska redovisningen har en utvecklingspotential då nuvarande ekonomisystem har begränsningar i rapportfunktionaliteten. Till stor del bedömer vi att kommunstyrelsen har ett fungerande arbetssätt dock är det inte enhetligt över kommunen och det är svårt dra definitiva slutsatser kring om den ekonomiska redovisningen fullt ut följer RKR 2.

Rekommendation

Kommunstyrelsen rekommenderas att utveckla den ekonomiska redovisningen av riktade statsbidrag. Då kommunen står inför ett byte av ekonomisystem är det en fråga som bör hanteras skyndsamt.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee (“DTTL”), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients’ most complex business challenges. To learn more about how Deloitte’s approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on [LinkedIn](#) or [Twitter](#).

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the “Deloitte network”) is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.